

Voorstelling van het proefschrift

De meeste definities van non-profit organisaties (NPOs) zijn een variatie op Hansmann's definitie (1986, p. 56) "een organisatie die de netto-winst niet mag uitkeren aan de leden van de organisatie". Eigen aan deze definities is de ontkenning: de organisatie wordt beschreven in termen van wat ze niet kan en/of niet mag doen. Een NPO karakteriseren in termen van de doelstellingen die ze wel nastreeft, lijkt een veel moeilijkere opdracht. Desondanks is het belangrijk de bestaansredenen van NPOs te begrijpen om hun gedrag te kunnen bestuderen en zo een efficiënt beleid te voeren. De focus van dit doctoraat ligt dan ook op de doelstellingen van NPOs en hoe deze binnen de organisatie kunnen verschillen.

Het proefschrift bestaat uit drie empirische studies die hun theoretische fundering vinden in het principal-agent kader. In dit kader worden relaties bestudeerd waarbij de ene partij (de principal) bevoegdheden delegeert naar een 'agent', waarbij er niet van uitgegaan wordt dat beiden dezelfde doelstellingen nastreven. De eerste twee studies maken gebruik van gegevens verzameld door middel van een vragenlijst uitgevoerd in alle Vlaamse non-profit (vrije) scholen. De derde studie is gebaseerd op financiële gegevens van Amerikaanse NPOs verzameld door de Internal Revenue Service (IRS).

In de eerste studie ligt de nadruk op de principal van de NPO. Een NPO wordt gekenmerkt door een hele waaier van belanghebbenden of 'stakeholders'. Het wordt traditioneel aangenomen dat de Raad van Bestuur deze stakeholders vertegenwoordigt en zo dus de rol van principal opneemt. Aangezien de NPO juist een diverse groep van stakeholders heeft en deze vertegenwoordigd worden in de Raad van Bestuur, kennen ook deze Raden een hoge graad van diversiteit. Vandaar de onderzoeksvraag "Is er een relatie tussen de samenstelling van de Raad van Bestuur en de doelstellingen van deze Raad?". Op basis van de informatie verkregen van de voorzitters van de Raden van Bestuur van de Vlaamse vrije scholen, kunnen we deze vraag positief beantwoorden. Zo blijkt bijvoorbeeld het aantal mannelijke bestuursleden een negatieve invloed te hebben op de prioriteit die wordt toegekend aan ideologische waarden binnen de school en hechten Raden met meer bestuursleden uit de educatieve sector significant meer waarde aan leerlingentevredenheid.

Om de doelstellingen van beide partijen te 'meten' werd gebruik gemaakt van een Discrete Choice Experiment. Dit is een techniek waarbij de respondenten geconfronteerd worden met een aantal hypothetische scholen (die van elkaar verschillen op het vlak van nagestreefde doelstellingen) waarbij ze hun keuze moeten aanduiden. Ook hier blijken statistisch significante verschillen te bestaan. Zo hecht de Raad van Bestuur significant meer belang aan ideologische waarden terwijl de directies meer prioriteit geven aan de tevredenheid van leerlingen en ook van het personeel in de school.

Terwijl de eerste twee studies aantonen dat er agency problemen kunnen zijn binnen NPOs, wordt in een derde luik onderzocht of deze agency problemen ook een effect kunnen hebben op het gedrag van de NPO. Meer specifiek onderzoeken we of agency problemen een invloed hebben op de commerciële niet-missie gebonden activiteiten waarin de NPO actief is. De resultaten tonen aan dat NPOs met meer agency problemen significant meer inkomsten verwerven uit commerciële nevenactiviteiten, i.e. activiteiten die niet gerelateerd zijn aan de missie van de organisatie maar hoofdzakelijk dienen om fondsen te verwerven.

Deze studies tonen dus aan dat de doelstellingen van NPOs kunnen verschillen naargelang van de samenstelling van hun bestuursraad. Dit creëert een vruchtbare voedingsbodem voor agency problemen waarbij de manager andere doelstellingen heeft en nastreeft. Bovendien blijkt dat deze agency problemen ook bestaan binnen de steekproef van Vlaamse vrije scholen. Een studie op basis van Amerikaanse data wijst op de invloed die dergelijke agency conflicten kunnen hebben op het gedrag van de NPO.

Curriculum Vitae

Cind Du Bois studeerde Toegepaste Economische Wetenschappen aan de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius Antwerpen. Sinds 2002 is zij als vorseer verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel voor de geconcerteerde onderzoeksactie "Rewards and Incentives in Non-Profit Organisations", onder leiding van Prof. dr. M. Jegers en Prof. dr. R. Pepermans. Non-Profit organisaties vormen dan ook haar voornaamste onderzoeksdomein, waarop zij reeds een aantal internationale wetenschappelijk publicaties op haar naam heeft. Vanaf 2006 is zij als assistente verbonden aan de vakgroep Micro-economie van de profit- en non-profit sector.